

Богдан Пиц, доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

БІБЛОГРАФІЧНІ ПОРАДИ СТУДЕНТАМ ПРИ ВИВЧЕННІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ВЛАДИСЛАВА ЗОЛОТАРЬОВА

У статті зібрана і описана, на рівні відповідному навчальним потребам студентам ВНЗ, література, яка стосується життя і творчості видатного, однак малодослідженого, баяніста і композитора Владислава Золотарьова, вказані її вихідні дані.

Постановка проблеми. Унікальне й самобутнє явище історії акордеонно-баянного мистецтва – музика Владислава Золотарьова – посідає значне місце в системі підготовки як виконавця, так і педагога баяніста/акордеоніста. Однак через певні об'єктивні й суб'єктивні причини на сьогодні нема виданого повного зібрання його творів, залишається багато “білих” плям у його життєписі. Дані про життя і творчість творця баянного камерно-академічного напрямку і класика баянного авангарду (у колишній радянській державі), залишаються розрізненими, розкиданими по різних виданнях, не завжди доступних для студентства. Це й обумовлює актуальність даних “Порад”.

Тема даної статті – література про життя і творчість для баяна Вл. Золотарьова. **Мета** – зібрати й описати усю доступну літературу, яка стосується Вл. Золотарьова і впровадити її у педагогічну практику.

Виклад основного матеріалу та аналіз останніх досліджень та публікацій. Музика Владислава Золотарьова (1942 – 1975)¹,

композитора надзвичайно “яскравого обдарування й тонкої інтуїції”, як ще 1986 року в передмові до “Справочника баяніста” А. Басурманова зазначав Н. Чайкін [19], стоїть відокремлено від масиву оригінальної музики для баяна, яка створювалася у колишньому СРСР у 60 – 70-ті роки ХХ ст. Вона, зрозуміло, не отримала належного поцінування в офіційних колах². Й не дивно. Митець застосовував новаторську техніку композиції (сонористика, додекафонія, серіальність), не писав хвалебних гімнів вождам партії, торкався релігійної тематики³ всупереч так званому “соцреалізму”, що компартійна ідеологічна машина гостро критикувала або ігнорувала. Ф. Ліпс згадує й пряму заборону концерту пам'яті Вл. Золотарьова 13.05.1976 р. [9], і затримку рецензентами статті (протягом 8 років!) про його творчість [8]. Зрештою й у баяністів старшого покоління відхилення від традиції Золотарьова не знаходило підтримки.

Однак видатні майстри баянного мистецтва, такі, як Е. Мітченко (друга половина 60-х)⁴, Ф. Ліпс (перша половина 70-х)⁵ та ін. відразу ж відчули

¹ Баяніст і композитор Владислав Андрійович Золотарьов (13.09.1942, бухта Де-Кастрі Хабаровського краю – 13.05.1975, м. Москва) закінчив клас Н.Лесного у Магаданському музичному училищі (1968), багато працював над собою самостійно, вдосконалював свої знання композиції у Р.Щедрина, Е.Денісова, Д.Шостаковича (1968 – 1969), які підтримували непересічний таланти. У класі Т.Хреннікова в Московській консерваторії (1971 – 1972) композитор-новатор не знайшов порозуміння, що привело до конфліктів, розчарувань і вимусило покинути ВНЗ. Цим Вл. Золотарьов, по суті, перекреслив можливість вступу до Спілки композиторів, що було обов'язковою передумовою існування композитора у СРСР.

² Це стосувалось не тільки музики Вл. Золотарьова. Як пригадує Ф. Ліпс, творчість знаменитої трійки – А.Шнітке, С.Губайдуліна, Е.Денісов – була негласно заборонена, їх твори не рекомендували виконувати, особливо у зарубіжних гастрольних поїздках, для яких програми слід було обов'язково затверджувати у відповідних ідеологічних відділах ЦК [7].

³ Як подає І.Клаузе, в останні роки Вл. Золотарьова все більше притягала релігія, історія Стародавньої Русі з її святими, іконописці, монастирі. Свою особливу релігійність він втілював у “Ферапонтівському монастирі” [6].

⁴ Їх знайомство і дружба почались 1969 року в Магадані, де Е. Мітченко виступав з концертами. Золотарьов показав йому свої твори й Е. Мітченко “хворів” ними багато років – виконував і записував, де тільки була можливість [6].

⁵ Завдяки дружбі Вл. Золотарьова з Ф. Ліпсом на світ з'явилась низка творів, які збагатили баянну літературу і навіть стали її вершинними досягненнями – як Соната №3. На думку Ф. Ліпса та І. Клаузе, саме такі твори Вл. Золотарьова спонукали професійних композиторів С. Губайдуліну та Е. Денісова писати музику для баяна [5; 6]. Перший твір С. Губайдуліної для баяна – “De profundis” – був написаний у 1978. Тут вперше було введено, на прохання Ф. Ліпса, нетемповане гіссандо [7].

геніальну глибину Вл. Золотарьова, активно з ним співпрацювали, виконували новаторську музику⁶ і саме у співдружності з ними були знайдені нові прийоми гри на баяні, і саме завдяки їм низка творів Вл. Золотарьова стала найрепертуарнішою в усій баянній літературі. Серед нових ефективно-прийомів була і “колокольність”⁷, втілена у “Ферапонтівському монастирі. Роздуми біля фресок Діонісія” (1968) і розвинена у Партиті (1968). Крім того, як подають дослідники, музику Золотарьова високо оцінювали Р. Щедрін, Д. Шостакович [12, 23], С. Губайдуліна [7] та Е. Денісов [6].

Згодом Ф. Ліпс написав: “... Коли мене просять висловити свою думку про роль Владислава Золотарьова і Софії Губайдуліної в історії баяна, я коротко формулюю відповідь таким чином: Золотарьов своєю творчістю підняв баян і виштовхнув його зі сфери чисто баянної музики у світ камерно-академічної мистецтва, а Губайдуліна з висоти свого авторитету й положення прийняла баян з рук Золотарьова й допомогла йому отримати своє достойне місце на високій академічній сцені” [7].

Для творчості Вл. Золотарьова характерні поєднання зловісно-похмурих та осяйно-піднесених образів, вибухово-експресивних – з вдумливими монологіями, медитативними станами. Тут містична ірреальність чергується зі світлим гумором, загостреним драматизмом з вишуканою експресією, невинною лірикою чи чудесно колоритними звуковими пейзажами. В музичній мові панують дисонуючі акордові напластування, політональні поєднання. Спостерігаємо також оновлення тембрової палітри, розмаїття поліфонічних, фактурних та ритмічних засобів.

За даними А. Басурманова [2, 54] та М. Імханицького [5, 290], перу Золотарьова належать симфонічні, кантатно-ораторіальні, камерно-інструментальні та вокальні твори, в тому числі, ораторії “Ex libris” (“Із книг”) (1974),

“Вечірня кантата”, для симфонічного оркестру – (1970), Диптих і Триптих (1971), твори для різних інструментів з оркестром – драматична поема “Мартин Іден” (за Дж. Лондоном) для альтя і струнного оркестру (1969).

Крім того, як підкреслюють дослідники, свої сокровенні задуми виконавець-віртуоз Вл. Золотарьов довірив саме баяну, для якого написав майже 80 творів [5]. Серед них: дві Концертні симфонії для баяна з симфонічним оркестром (1972, 1974), дві Сонати для баяна соло (1974), цикли “Двадцять чотири медитації”, “П’ять композицій” (1971), Дитячі сюїти № 1, 2, 3, 4 (1968 – 1974), Іспаниада (Іспанська рапсодія, 1974), Камерна сюїта (1974) та ін.

Низка творів, вказаних А. Басурмановим та М. Імханицьким, або ніколи не були написані, або поки що не віднайдені: “Сентиментальні пісні” (1973), “Скандинавські пісні” (1970); Дитяча симфонія і Дивертисмент (1972); “Concerto brevis”, Камерна музика для флейти й струнного оркестру (1966), Концерт для електронного баяна з оркестром (1972).

А ще, він автор численних поезій, лібрето власних незавершених опер⁸, філософських нарисів та ін.⁹

При житті лише незначна кількість творів Вл. Золотарьова була опублікованою, а посмертні друки не завжди вдало редаговані. Рідкісно вразлива і ранима натура Владислава¹⁰, трагічна роздвоєність особистості¹¹ та невлаштованість приватного життя композитора, так чи інакше спричинилися до непорядкованості, розкиданості його рукописів, що призвело до втрати частини його спадщини, невизначеності, неповної автентичності опублікованого, суперечливості неопублікованого, а також виникнення нечисто-плотних маніпуляцій.

Після смерті митця ім’я його з’являється в довідникових та історичних виданнях А. Басурманова [2], А. Мірека [14]. Висвітлюють життєвий шлях композитора, дають загальну характеристику творчості й аналізують найбільш репертуарні

⁶ Як і численні молодшого покоління баяністи 70-х рр., які з величезним захопленням розшукували, переписували і виконували рукописні зразки творів Вл. Золотарьова.

⁷ На думку доктора мистецтвознавства М. Імханицького, “колокольність” притаманна власне російській національній музичній сфері і в баянній музиці вперше втілена саме Вл. Золотарьовим [5].

⁸ І. Клаузе зазначає, що серед невітлених задумів митця був і намір написати шість опер про староруських іконописців та філософів [6].

⁹ Як подає І. Клаузе, Золотарьов також є автором 2 статей – у журналах “Музыкальная жизнь” “про новий баянний репертуар (1970, №22) та “Советской музыке” (1974, №6) про концерти для баяна з оркестром К. Волкова та А. Рибнікова [6].

¹⁰ Про що яскраво свідчать щоденникові записи композитора, які нещодавно з’явилися в Інтернеті [4].

¹¹ Вл. Золотарьов часто ототожнював себе з Мартином Іденом (головним героєм роману Джека Лондона) або Заратустрою (Ф. Ніцше) чи Генріхом Зеленим (Г. Келлера) і сучасні дослідники знаходять певні паралелі у їх долях. Ще навчаючись у Магадані, Вл. Золотарьов неодноразово говорив, що помре у 33 роки і що йому потрібно встигнути зробити щось особливо важливе [6].

БІБЛОГРАФІЧНІ ПОРАДИ СТУДЕНТАМ ПРИ ВИВЧЕННІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ВЛАДИСЛАВА ЗОЛОТАРЬОВА

твори Ф. Ліпс [9; 10], В. Балик [1], Г. Малкуш [12; 13], наводить виконавські інтерпретації “Партити” Вл. Золотарьова К. Булиго [3], посилається на його твори С. Платонова [17], аналізуючи образний стрій та виразові засоби оригінального баянного репертуару 60 – 70-х років ХХ століття, вдається до певних узагальнень у своєму підручнику М. Імханицький [5], друкують спогади про/і листи Золотарьова Ф. Ліпс [7; 8; 15] та Ю. Ястребов [20], ще низка авторів¹² побіжно торкаються окремих композицій при висвітленні дотичних тем, твори його видаються і виконуються, однак про повноту картини говорити ще рано.

Роздуми про життя і творчість Вл. Золотарьова українською мовою вперше з’явилися 2008 року. Це – стаття Ганни Малкуш “Феномен трагічного в житті і творчості Владислава Золотарьова” [12]. У ній автор, залучаючи щоденникові записи, листи та вірші митця, російських філософів М. Бердяєва та В. Іванова, через “природну полярність внутрішньої людини в собі” та пошуку Піднесеного й Абсолютного, так характерних Золотарьову, вибудовує переконливий зв’язок трагізму життя композитора з “трагічним” як основним мотивом його творчості. У попередній статті (2006) Г. Малкуш аналізує ігровий початок творчості композитора [13].

У зарубіжжі завжди спостерігалось велике зацікавлення музикою Вл. Золотарьова¹³. Так, польський акордеоніст Ян Піхура у 1985 р. зазначав: “Гігантською творчою індивідуальністю є... Владислав Анреєвіч Золотарьов... композиції Вл. Золотарьова призначені винятково для готово-виборного баяна. Їх характеризує величезний емоціональний заряд в поєднанні з віртуозністю” [25, 35 – 36]. Італієць П. Піккіо у книзі про сучасний баянно-акордеонний репертуар велику

увагу приділяє творам Вл. Золотарьова [24], француз П. Жервасоні, характеризуючи можливості сучасного готово-виборного баяна/акордеона, також посилається на твори Золотарьова [21]. Ще одним свідченням поцінування творчості видатного митця-баяніста є конкурс композиторів ім. Вл. Золотарьова (2007 – 2008), який проводить корпорація NLD Inc у Нью-Йорку 2007 – 2008 рр. [26].

Найновішою розвідкою творчості Вл. Золотарьова у зарубіжжі (Німеччина) стала книга акордеоністки Інни Клаузе¹⁴ “Das Leben des Komponisten Vladislav Andreevic Zolotarjov” [22], яка є результатом її магістерського дослідження. Крім того, на основі цієї праці І. Клаузе підготувала статтю до лексикону “Komponisten der Gegenwart” та сайту в Інтернеті [6]. Нею ж була організована і міжнародна наукова конференція у Ганноверському Інституті музики і театру (19 – 20.10.2007), де дослідники з Німеччини, Росії, Хорватії та України заглиблювались у життя і творчість Вл. Золотарьова, вслухались у звуки його композицій.

Як подає у газеті “Intermusik” І. Клаузе [23], вершиною першого дня конференції стала доповідь московського письменника Віталія Шенталінського, який був знайомий із Золотарьовим з 1968 р. і разом з ним був членом “Клубу творчої інтелігенції” у Магадані. Він дуже виразно зобразив внутрішню роздвоєність композитора та його переслідування КДБ, чим багатьох слухачів зворушив до сліз¹⁵.

Відомий російський баяніст В’ячеслав Галкін, який тісно спілкувався з Вл. Золотарьовим протягом його останніх років життя, підкреслив значення композитора для розвитку баянного репертуару і розповів про останню зиму митця, яку він провів на дачі Галкіна у дуже аскетичних умовах. Вражаючою була історія про автопортрет

¹² М. Давидов, М. Оберюхтін, К. Булиго, В. Галактіонов, С. Платонова, Д. Кужелев, А. Сташевський та ін.

¹³ Вперше, як зазначає І. Клаузе, твори Вл. Золотарьова прозвучали за межами СРСР у Клінгенталі (1975) у виконанні Ф. Ліпса (Соната №3) [6].

¹⁴ Родина Інни Клаузе з України була виселена в Казахстан, звідки 1990 року, завдяки німецьким кореням, переїхала в Німеччину. Сьогодні І. Клаузе – стипендіат фонду Гундлах і науковий співробітник Музикознавчого семінару університету м. Геттинген (Німеччина).

¹⁵ Магадан – столиця “Колимського краю”, символ радянської табірної системи. Навіть після закриття таборів (1957) на кожному кроці у 60-х роках тут молодий Золотарьов зустрічався з табірним минулим міста – бараками, колишніми зеками, а на околицях – залишками колючого дроту, сторожовими вишками. В той же час тут осіло дуже багато інтелігенції (політичні в’язні), випущеної з таборів, але без дозволу повертатись у рідні краї. Крім того, приваблені надбавками через екстремальні умови, сюди приїхала величезна кількість висококласних фахівців. Культурне життя було надзвичайно жвавим – не менше як двічі на тиждень відбувалися концерти виконавців з усього СРСР, виставки, відкрилось музичне училище, Клуб творчої інтелігенції, де обговорювались питання мистецтва, політики й філософії, колишні в’язні розповідали про свої трагічні долі, читали політичні вірші, по руках ходили твори самвидаву. Саме тут вперше Вл. Золотарьов познайомився із забороненими творами А. Солженіцина та Б. Пастернака. Як зазначає І. Клаузе, “Усе це привело до того, що Золотарьов критично відносився до радянського ладу” [6].

БІБЛОГРАФІЧНІ ПОРАДИ СТУДЕНТАМ ПРИ ВИВЧЕННІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ВЛАДИСЛАВА ЗОЛОТАРЬОВА

Золотарьова, який Галкін знайшов після смерті композитора на вікні своєї дачі. Репродукції цієї картини демонструвалися під час концертів у Ганновері на сцені.

Баяніст, педагог і дослідник з України Петро Серотюк привіз на конференцію справжні “скарби”: програми концертів з творів Золотарьова у Магадані, фотографії, щоденники, листи, рукописи творів, у тому числі Вечірню кантату для 20 співаків.

У концертній частині конференції відбулася німецька прем'єра пізнього твору композитора “24 медитації”, а її кульмінацією стала Партита та Соната №1, у виконанні баяністів з м. Пула (Хорватія). Їх виступ був підготований доповіддю В. Балака – баяніста, педагога і дослідника з

Хорватії (родом з України), який присвятив вивченню життя і творчості Золотарьова усе своє свідоме життя. Концертуючий баяніст-віртуоз, вдумливий дослідник, він глибоко проник у зміст і форму композицій, редагуючи й реставруючи їх.

Володимир Антонович Балак¹⁶ познайомився з творчістю митця ще в стінах Тернопільського музичного училища. Певний вплив музика Вл. Золотарьова має й на творчість самого В. Балака [18, 111], що виражається як у конкретних стильових рисах його музики [там само, 112], так і у присвяченнях творів Вл. Золотарьову (наприклад, Прелюдія і fuga “Поліфонічні фрески пам'яті В. Золотарьова”), спрямовує його наукові пошуки.

Праця В. Балака про баянну музику яскравого і все ще малодослідженого композитора

¹ **Балак Володимир Антонович** (1958, м. Жидачів Львівської обл.) – баяніст, педагог, композитор – заслужений артист Росії (1994), Людина Року Астраханської області в галузі культури (1995), Лауреат Четвертої Артіади Росії (Ліга Майстрів, 1998).

З 8 років почав навчання гри на баяні. Закінчує ДМШ (1973, клас Р. Меленчука) та Тернопільське музичне училище ім. С. Крушельницької (1977, клас А. Горбачової), Львівську консерваторію ім. М. Лисенка (1982, клас баяна проф. М. Оберюхтіна, клас диригування проф. І. Вимера), асистенту-стажування при Музичній Академії ім. Гнесіних в Москві (1986, науковий консультант – проф. В. Беляков).

Викладач (1987 – 2000), доцент (1991), професор (1994), завідувач кафедри народних інструментів (1994 – 1996) Астраханської державної консерваторії, водночас професор Музичної Академії Іно Міркович у Хорватії (з 1995).

Уперше з сольним концертом у двох відділеннях виступив 1977 року. Учасник Першого Всесоюзного конкурсу баяністів та акордеоністів (1979, м. Новосибірськ, приз “Наdejда”), лауреат 3-ї премії міжнародного конкурсу в Німеччині (Клінгенталь, 1981).

Баяніст Ансамблю пісні і танцю Прикарпатського військового округу (1983), артист-інструменталіст (1985–1987, 1-й баян) народного оркестру “Боян” (“Росконцерт”, диригент А. Полетаєв), ансамблю народних інструментів “Івушка” і соліст Астраханської філармонії (з 1987).

У сольному репертуарі – монографічні програми “Баян в сучасній камерній музиці”, “Органна музика в баянній транскрипції”, “Музика Владислава Золотарьова”, твори Баха, Генделя, Гайдна, Франка, Ліста, оригінальні твори Чайкіна, Золотарьова, Зубицького, Власова, Фельда, Шмідта, Лунквіста, з якими виступав у багатьох містах України, Білорусі, Польщі, Німеччини, Хорватії. Крім сольних виступів, творчі інтереси В. Балака в 90-х роках концентрувалися на виконанні камерно-симфонічної музики (концертна симфонія №1 Вл. Золотарьова, партита “Сім слів” С. Губайдуліної, “Хоральна фантазія” Ю. Хатріка, 5 танго-sensations А. П'яцоллі), а також на створенні розмаїтих виконавських складів з участю баяна.

У 1993 створює ансамбль солістів NATA BENE TRIO (у 1994 – 1995 – перемоги на міжнародних конкурсах у Франції, Італії та Німеччині; гастролі у Франції, Швейцарії, Австрії та ін.), яке записало свій перший компакт-диск 1999 року у видавництві “Karthause-Schmilling”, і який газетою “Intermusik” був проголошений компакт-диском року.

З 1996 року В. Балак грає в дуеті з перкусіоністом О. Рало, виборовши низку престижних міжнародних нагород (премії на конкурсі А. П'яцоллі в Італії та конкурсі камерної музики в Німеччині).

Від 1998 року В. Балак разом з сім'єю проживає у Хорватії, він професор Музичної Академії Іно Мірковича в Ловрані, одночасно у 1998 – 2000 рр. проректор з навчальної роботи цього приватного навчального закладу, а з 2004 р. – викладач баяна і акордеона в Державній Glazbena l'kola Ivan Matetiж Ronjgov в Пулі. Активно виступає в дуеті з дружиною Наталією Балак (домра) та в оновленому складі NATA BENE TRIO з гітаристом Н. Мунітічем (гастролі в Боснії й Герцеговині, Італії, Німеччині, Франції, Словачії й Голландії).

У 1999 році виступив як соліст у Парижі в концерті “Music for Peace at UNESCO” разом з провідними музикантами світу. У співдружності з хорватським поетом Б. Пейновичем 2001 року був створений проект музично-поетичних речиталів – “Ссенін” (театри Загреба, Карловца, Задра), “Цесаріч” (ЕХПтеатар, Загреб).

В. Балак – автор оригінальних творів для баяна (в тому числі виданих в Україні та у Німеччині), численних транскрипцій для баяна і розмаїтих інструментальних складів, а також низки монографій і статей з проблем методики і історії виконавства. Веде майстер-класи, член журі міжнародних конкурсів у Франції, Хорватії, Італії й Словачії.

За особливі заслуги в галузі музичної культури Хорватії 2002 року В. Балак отримав хорватське громадянство [16, 20 – 23].

БІБЛОГРАФІЧНІ ПОРАДИ СТУДЕНТАМ ПРИ ВИВЧЕННІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ВЛАДИСЛАВА ЗОЛОТАРЬОВА

сучасності Владислава Золотарьова складається з частин-розділів, у яких виділяємо два головні напрями. Перший – це вивчення самого життя митця, через обставини, думки й почуття, прагнення, болі й печалі, які відліті у його листах, віршах, музиці, спогадах сучасників, щоб встановити ІСТИНУ, а в кінцевому результаті – ЗРОЗУМІТИ й ОСЯГНУТИ. Другий – вивчення самої музики, розчищення випадкових напластунів й відтворення автентичного авторського тексту, його прочитання й редагування, а також власне методичні поради для виконавців – характер міховедення, оптимальна аплікатура тощо, у зв'язку з авторським задумом.

Розвідки, з яких складена дана праця, здійснені Володимиром Баликом у різний час. Так, розділ 1 – це частина друга, а розділ 2 – частина перша методичної розробки¹⁷, написаної в Астраханській консерваторії, відповідно – у 1992 та 1990 роках [1], а розділ 3 – доповідь на вищезгаданій конференції у Ганновері (2007). Крім того, у додатках В. Балик подає листи, вірші, дискографію та список творів Золотарьова, реконструйовані і відредаговані фрагменти й цілі твори композитора (Дитячі сюїти, Соната №1, Листок з щоденника та ін.), які збирав і над якими працював десятиліттями.

Видана в Росії, праця В. Балика малодоступна українським музикантам. Водночас, потреба у такому виданні, на нашу думку, в Україні велика, адже зацікавленість музикою Золотарьова зростає, а праці В. Балика не втратили актуальності й сьогодні¹⁸.

Висновки. Привертаючи талановитістю, глибиною, трагізмом, печаллю, яскраво вираженою індивідуальністю, новою мовою, зрештою – небанальністю, такою нечастою в оригінальній музиці для баяна, композиції Вл. Золотарьова – важлива віха в історії баянно-акордеонного мистецтва – стали доступними не тільки вузькому колу елітних виконавців, а й кращим студентам ВНЗ, які із запалом молодості звертають свої погляди на творчість, що своїм глибоким змістом, щирістю душевного вислову та неординарністю музичної мови так відповідає духові нашого часу. Однак проникнути у форму і зміст, образний стрій композицій Вл. Золотарьова, написаних із застосуванням новаторської композиторської техніки, неможливо без вивчення масиву літератури про Вл. Золотарьова. Саме

орієнтації у цій літературі й покликана допомогти дана розвідка.

1. Балык В. *Об исполнении произведений Владислава Золотарева для баяна.* – Астрахань, 1990. – Ч.1. – 35 с.; 1992. – Ч.2. – 57 с.

2. Басурманов А. *Справочник баяниста / Под общей ред. проф. Н.Я.Чайкина.* – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Сов. композитор, 1986. – 424 с. *Зі змісту [про Вл.Золотарьова]:* 10, 37, 54, 55, 73, 81, 86, 162 – 164, 166, 168, 169, 173 – 176, 185, 233, 274, 287, 347, 349, 352, 353, 355, 358, 367, 370, 379, 386.

3. Булыго К. *Проблемные ситуации в обучении баяниста // Баян и баянисты.* – Вып. 6. – М., 1984.

4. Золотарев Вл. *Дневник 1961 – 1962 гг.* // www.VladislavZolotarev.com

5. Имханицкий М.И. *Советская музыка для баяна и аккордеона в конце 1950-х – 1960-е годы // История баянного и аккордеонного искусства: Учебн. пособие.* – М.: РАМ им. Гнесиных, 2006. – С. 285 – 303.

6. Клаузе И. *Биография Владислава Золотарева* // www.VladislavZolotarev.com

7. Липс Ф. *Владислав Золотарев (1942 – 1975) (Кажется это было вчера – 4) // Народник (Москва).* – 2002. – №2. – С. 12 – 17.

8. Липс Ф. *Две афиши на один концерт // Народник (Москва).* – 2000. – №3. – С. 6 – 9.

9. Липс Ф. *Искусство игры на баяне.* – М.: Музыка, 1985. – 158 с.

10. Липс Ф. *Кажется это было вчера // Народник (Москва).* – 1999. – №1. – С. 17 – 19.

11. Липс Ф. *Творчество Владислава Золотарева // Баян и баянисты.* Вып.6. – М., 1984. – С. 27 – 68.

12. Малкуш А. *Игровая реальность в творчестве Владислава Золотарева (на примере сочинений для баяна) // Искусствоведение.* – Красноярск: Красноярская академия музыки и театра, 2006 – С. 249 – 253.

13. Малкуш А. *Феномен трагичного в житті і творчості Владислава Золотарьова // Музична педагогіка та виконавство: Зб. статей.* – Вип.1./ Упоряд. П. Серотюка, за заг. ред. проф. А. Семешка. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – С. 21 – 33.

14. Мирек А. *Гармоника. Прошлое и настоящее: Научно-историческая энциклопедическая книга.* – М.: Интерпракс, 1994. – 534 с. *Зі змісту [про Вл. Золотарьова]:* 110, 180, 182, 183, 185, 193,

¹⁷ Ця робота отримала позитивну оцінку грона відомих діячів музичного мистецтва – М. Імханіцького, Ф. Ліпса, А. Мірека, М. Оберюхтіна, Ю. Ястребова, П. Серотюка, та ін.

¹⁸ У даний час йде підготовка до друку праці В. Балика.

